

Sredi sobe stol; na stolu Urh z vrvco na zobu.

„Ali naj malo poskočim?“ je vprašal in zijal kvišku.

„Lahko malo! Pa počasi!“ mu dem. Silno me je silil smeh.

In skakal je tako-le po malem.

„Sedaj zamiži!“ mu zapovem.

Urh zamiži. V istem trenutku mu butnem golido ledene vode v obraz.

„Au“ — je reklo, in Urha ni bilo več na stolu, pa zoba tudi ne več v njegovih čeljustih. Visel je na vrvci, viseči od stropa.

Debelo me je pogledal Urh, pogledal mene in pogledal na vrvci viseči zob, potem pa vesel vzkliknil:

„Čurnov oče! Je že zunaj! Nič več me ne bo bolel! Vi znate! Pri vas bom pa še dolgo služil!“ Tako je dejal in odšel.

„Sedaj ga ni doma. K pogrebu je šel. Anzelovo mater pokopavajo danes.“

Tako mi je pripovedoval stari Čuren, kako je drl Urhu zob.

In očka se ni motil. Pri Čurnu je Urh služil za hrano in posteljo tako dolgo kot še nikjer. Ali danes ga ni več ondi. Ne vem, kje je sedaj. Kadar pa je kak pogreb pri fari, pa ga vidim gotovo.

Domovina.

Iz hrvaščine prevedla *Antonija Fuxova*.

Zimska noč leže v dolino, majhne sveče brle po vsi vasi, snežec pada; rad bi odel vsako golo steblo z belo haljo.

Kraj vasi stoji stara hiša; videti je kakor zapuščen grob.

A da vidiš, kako često vara oko, poglej skozi okence. Sredi

mize dogoreva sveča, zraven nje so sklede, krožniki in druga

posoda. Mati peva hčerki v zibelki: „Lepa naša domovina...“

A sinko drži na kolenu dragega očeta knjigo polno slik in bajk in verno sluša mlo pesem, ki jo mati peva njegovi sestrici.

In deček zašepeče:

„Reci mi, oče, kaj je domovina?“

Oče pogladi otroka pa mu odgovarja: „Dokler si bil majhen kot sestra, ti je bila domovina mehka, topla zibelka, mati, jaz in ta bela izbica. Zibelka te je zibala v spanje, mati te je dojila, a jaz sem se po mučnem dnevnem delu igral s teboj tebi priljubljene igre. Malo za tem se je razširila tvoja domovina preko dvorišča, vrta, naše njive do tja, kjer stoje sive vrbe in kjer šumi gorki potok. V svoji domovini si gledal tudi hlev in kravico, ki nas hrani z mlekom, kokoške, ki nam nesejo jajca, zvestega Kodra, ki nam čuva hišo.“

Ko pa začneš hoditi v šolo, se razširi domovina po dolini. Obsegala bo vso vas, v nji dobre in delavne ljudi. Še več: oni hribje in gozdi, kjer zore poleti jagode, one bele steze, ravne ceste, kamor te bo oče vodil ob nedeljah — vse ti bo domovina. Toda tvoja duša dobro sluti, da se ta pota razprostirajo še dalje. Drže preko polja, rek, gorá, celo do morja. Povsod se nahajajo vasi, beli gradovi, povsod vlada bistri um in žive dobri ljudje, ki jim isti jezik sladi življenje, isto srce greje prsi.

Daleč, daleč, sinko moj, se širi ta naša lepa domovina; njeno ime je dišeča roža, njena slava večnojasna zvezda. O tej slavi ti bodo pripovedovale knjige, ki se boš učil iz njih v nadaljnjih šolah. Pri tem te bo večkrat skrbelo, kako bi vse prav ukrenil. Tvoje misli se bodo uglabljale v davne čase. Iz njih ti bo zvenelo kakor žvenket mečev junaških pradedov. Tedaj doznaš, kako je tekla njihova kri in kako so svojo usodo ovekovečili v pesmih. Doznaš, kako moč so dale te pesmi narodu. Navduševale so ga, rešile mu vero in svobodo. Samo tega ne spoznaš, jeli bila jačja moč uma ali meča. Zakaj naši pradedi so časih sredi hudega boja prijeli za pero in z njim izražali svoja čuvstva, svoje smeje misli, ustvarjali ona sijajna dela, ki še jim še sedaj čudi svet. — Tako so nam naši predniki pridobili slavo in s slavo to drago zemljo, pa so potem uklonili trudno glavo in legli v grob. A iz groba nam prihaja njihov glas: naj nam bo v mislih vselej domovina! Morda že stojim tudi jaz, dragi sinko, ob grobu. In zato bi moja duša rada vedela, hočeš li hoditi po stezi naših pradedov?

Sinko položi roko na srce, od otožnih misli mu gori lice, toda vendar govori s krepkim glasom: „Hočem, hočem, oče! Delati hočem podnevi, učiti se v pozno noč, junak hočem biti z mečem ali s peresom.“

Debela solza kane srečnemu očetu iz oči — znamenje nemega blagoslova. Vroče poljubi otroka in ga potem spravi k počitku.

Zvit mladenič.

Belokranjska narodna pravljica. Zapisal *Peter Kambič*.*)

Nekje so živeli trije bratje. Trpeli so bedo, da so morali po svetu s trebuhom za kruhom. Potovali so že več let, a nikjer jim ni zasijala sreča. Ko vidijo, da tudi s potovanjem ne opravijo ničesar, se vrnejo zopet proti domu. Prebiti so morali mnogo nezgod, ker so na povratku zabredli.

Prigodi se jim nekega dne nekaj čudnega. Prihrumi huda nevihta, in naši bratje niso vedeli ni naprej ni nazaj. Blizu ni bilo nobene hiše, kamor bi se zatekli pred hudo uro. Obstanejo siromaki na mestu in premišljajo, kaj jim je početi. Gosta tema pokrije vso zemljo. Obide jih strah, da jim bo gladu in mraza umreti. V daljini zagledajo blede svetlobo. Razvesele se vsi, misleč, da so v bližini pastirjev, ki jim bodo gotovo dali ognja, da si ogrejejo premrzle ude.